

„Wreszcie we własnym domu”. Dom polski w transformacji 8. edycja festiwalu WARSZAWA W BUDOWIE

22 października–20 listopada 2016

Organizatorzy: Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, Muzeum Warszawy, Instytut Architektury

Miejsce wystawy: ul. Nowogrodzka 84/86, Warszawa

www.warszawawbudowie.pl

„Jesteśmy wreszcie we własnym domu. Nie stój, nie czekaj. Co robić? Pomóż!” – deklarowali z ekranów telewizorów znani aktorzy i postacie życia społecznego w okresie rządów Tadeusza Mazowieckiego. Hasło to jest mottem 8. edycji festiwalu WARSZAWA W BUDOWIE, jak co roku organizowanego przez Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie i Muzeum Warszawy. Głównym celem tegorocznej wystawy jest ukazanie przemian domu i środowiska mieszkalnego w Polsce od 1989 roku do dziś. Wystawę można oglądać od 22 października do 20 listopada 2016 w budynku dawnej drukarni przy ulicy Nowogrodzkiej 84/86 w Warszawie.

Przemiany gospodarcze lat 90. XX wieku zaowocowały dosłowną realizacją tytułowego hasła festiwalu: wielu Polaków faktycznie znalazło się we własnych domach. Po latach mieszkania w blokach lub w Gierkowskich jednorodzinnych „kostkach” dostali szansę zrealizowania marzeń o zindywidualizowanych formach zamieszkiwania, najczęściej na przedmieściach. Proces ten ułatwiły nowe mechanizmy finansowe, w tym wprowadzone przez banki kredyty hipoteczne.

Czy jednak dom zakupiony na kredyt rzeczywiście jest własnym domem? Jakie są skutki procesów, które masowo dotknęły polskie miasta i wieś: suburbanizacji, gentryfikacji czy masowego powstawania osiedli grodzonych? Gdzie i jak mieszkają Polacy, i dlaczego państwo wycofało się z bycia aktorem na tak ważnym społecznie polu?

Procesy kształtujące polskie domy zostały przedstawione w częściach wystawy poświęconych problematyce zamieszkiwania, od urbanistyki, poprzez osiedle, typologie architektury wielo- i jednorodzinnej, na wnętrzach oraz materiałach budowlanych kończąc. Przedmiotem analizy jest Warszawa i jej aglomeracja jako model potransformacyjnych przemian, ale prezentowane są także analogiczne zjawiska z obszaru całej Polski.

Jednym z kluczowych zjawisk polskiej transformacji ustrojowej są narodziny klasy średniej. Etos, aspiracje, mentalność tej warstwy społecznej mają ogromny wpływ na debatę publiczną w Polsce, a w kontekście problematyki domu – mają swoje odzwierciedlenie w przestrzeni. Style zamieszkiwania przedstawicieli tej klasy stanowią punkt odniesienia dla pokazania sytuacji mieszkaniowej innych warstw polskiego społeczeństwa. Szczególny nacisk położony został na studia nad polską tożsamością wyrażaną poprzez styl życia. Jednym z pytań stawianych na wystawie jest rola mediów w kreowaniu nowej „dużej stabilizacji”, polegającej na posiadaniu za miastem lub na przedmieściu domu z ogrodem jako wyznacznika życiowego sukcesu.

Wystawa oparta została na badaniach wizualnych świadectw transformacji (czasopism, książek, publikacji, seriali, filmów, katalogów domów typowych), analizie danych ilościowych, wywiadach i konsultacjach z ekspertami, a także projektach fotograficznych i filmowych, które dokumentują przemiany polskiej przestrzeni po 1989 roku. Zgromadzone na wystawie dzieła polskich artystów współczesnych pokazują, że potransformacyjna ikonosfera i przestrzeń były także ważnym tematem dla sztuk wizualnych.

+48 Architektura, Krzysztof Arciszewski, Milena Banaszewska, BudCud, Łukasz Biederman, Rafał Bujnowski, Maciej Chodziński, Jakub Danilewicz, Norbert Delman, Natalia Dołgowska, Dworek Polski, Krzysztof Eberle, Natalia Fiedorczyk, Małgorzata Goliszewska, Nicolas GrosPierre, Daniel Gutowski, Ewa Hevelke, Łukasz Izert, Michał Januszaniec, Leszek Jasiński, Paweł Jaworski, JEMS Architekci, jojko+nawrocki architekci, Andrés Jaque Office for Political Innovation, Kacper Kępiński, Szymon Kobylński, Justyna Koeke, Bartosz Kokosiński, KontrPlan/Katarzyna Czarnota i Radosław Stoliński, Jarosław Kozłowski, Łukasz Kniter, KWK Promes Robert Konieczny, Artur Malewski, Jarosław Matla, Kuba Maria Mazurkiewicz, Medusa Group, Michalina Musielak, Palce Lizać/Barbara Nawrocka i Dominika Wilczyńska, Pracownia Architektury Głowacki PAG, Mariola Przyjemska, Raster, Maciej Rawluk, Łukasz Skąpski, Jędrzej Sokołowski, Szymon Szewczyk, Klementyna Świeżewska, Underconstructed/ Agata Pankiewicz i Marcin Przybyłko, Wojciech Wilczyk, Zorka Wollny, Jakub Woynarowski, Krzysztof Zieliński

KURATORZY

Instytut Architektury – Dorota Jędruch, Marta Karpińska, Dorota Leśniak-Rychlak, Agata Wiśniewska, Michał Wiśniewski, współpraca: Kacper Kępiński

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie – Tomasz Fudala, Szymon Maliborski, współpraca: Cezary Lisowski, Szymon Żydek

ARCHITEKTURA WYSTAWY

BudCud – Mateusz Adamczyk, Agata Woźniczka
Mania Bień, Roksana Patrzalek, Anna Treit, Marco Vargas, Aleksandra Zielonka

PRODUKCJA

Muzeum Warszawy – Joanna Trytek, Julia Missala

MENEDŻER PROJEKTU

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie – Joanna Żarnecka

KOORDYNACJA PROJEKTU

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie – Aleksandra Nasiorowska
Instytut Architektury – Joanna Warchoł

KOLAŻE

Joanna Sowula

OPRACOWANIE TYPOGRAFICZNE WYSTAWY

Marcin Hernas

IDENTYFIKACJA FESTIWALU

Piotr Chuchla
Ludovic Balland Typography Cabinet

KOMUNIKACJA

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie – Arletta Wojtala
Muzeum Warszawy – Magdalena Skrętkowicz, Katarzyna Szacińska-Szymeczko

PROGRAM EDUKACYJNY

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie – Katarzyna Witt
Muzeum Warszawy – Radosław Adamski

KONSULTACJE

Jacek Gądecki, Mateusz Halawa, Karol Kurnicki, Magda Szcześniak, Wojciech Wilczyk, Piotr Wójcik

TEKSTY

Tomasz Fudala, Dorota Jędruch, Marta Karpińska, Dorota Leśniak-Rychlak, Szymon Maliborski, Michał Wiśniewski / wewnątrz: Jacek Gądecki, Karol Kurnicki, Cezary Lisowski

TŁUMACZENIA

Grzegorz Stompor, Dorota Wąsik

REDAKCJA

Meagan Down, Marta Karpińska, Dorota Leśniak-Rychlak, Julia Odnous, Ewa Ślusarczyk

REALIZACJA

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie – Jakub Antosz, Szymon Ignatowicz, Marek Franczak, Marcin Szubiak, Paweł Sobczak

Muzeum Warszawy – Michał Bogumił, Mateusz Gołos, Ksenia Góreczna, Judyta Jerzyk, Marek Lisik, Krzysztof Hernik, Dawid Łukasiak, Artur Miniewicz, Leszek Sokołowski, Mariusz Stawski, Krzysztof Świerczewski, Michał Tański, Jakub Telec, Marcin Wronecki

GŁÓWNY WYKONAWCA ARANŻACJI

„JA-HO” ROBIMY TO... NAJLEPIEJ

PODZIĘKOWANIA

Ada Banaszak, Emilia Brulińska, Andrzej Bulanda, Iwona Burnat, Bogna Burska, Rafał Dominik, Ludomir Duda, Natalia Fiedorczyk, Dorota Flinker, Mikołaj Iwański, Rafał Jakubowicz, Katarzyna Józefowicz, Magda Kardasz, Wojtek Kotecki, Kamil Kuskowski, Zbigniew Kwapisz, Mikołaj Lewicki, Marcin Mostafa, Mikołaj Mundzik, Natalia Paszkowska, Marcin Popkiewicz, Ewa Porębska, Maciej Siuda, Zygmunt Stępiński, Grzegorz Stompor, Anna Tenenbaum

ORGANIZATOR FESTIWALU I WYSTAWY

PARTNER FESTIWALU, ORGANIZATOR WYSTAWY

PARTNERZY

AKADEMIA
SZTUK
PIĘKNYCH
W GDAŃSKU

BEMOWSKIE
CENTRUM
KULTURY

PROJEKT WSPÓŁFINANSUJE M.ST. WARSZAWA

WYSTAWA DOFINANSOWANA ZE ŚRODKÓW MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

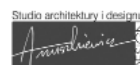
PARTNERZY MEDIALNI

PARTNER TECHNOLOGICZNY

WNĘTRZA MIESZKALNE NA WYSTAWIE POWSTAŁY DZIĘKI UPRZEJMOŚCI

PRZESTRZEŃ UDOSTĘPNI

Festiwal WARSZAWA W BUDOWIE został zainicjowany w 2009 roku przez Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie. Od 2013 roku organizowany jest wspólnie z Muzeum Warszawy, które odpowiada za produkcję wystawy i udostępnia na niej obiekty ze swoich zbiorów. Od początku festiwal zajmuje się szeroko pojętym projektowaniem – od wzornictwa przemysłowego, grafiki użytkowej, przez architekturę i urbanistykę. Wystawa w ramach ubiegłorocznej edycji, „Spór o odbudowę” – nagrodzona w Konkursie na Najważniejsze Wydarzenie Muzealne Roku Sybilla w kategorii wystawy historyczne i archeologiczne – poświęcona była powojennej rekonstrukcji stolicy i problemowi reprivatyzacji. Tegoroczna, ósma edycja, organizowana z Instytutem Architektury, przygląda się przemianom miejsca zamieszkania Polaków po 1989 roku.

Poprzednie edycje:

- 2015 WARSZAWA W BUDOWIE 7 „Spór o odbudowę”
- 2014 WARSZAWA W BUDOWIE 6 „Miasto artystów”
- 2013 WARSZAWA W BUDOWIE 5 „Zawód: Architekt”
- 2012 WARSZAWA W BUDOWIE 4 „Miasto na sprzedaż”
- 2011 Festiwal projektowania miasta WARSZAWA W BUDOWIE 3
- 2010 Festiwal projektowania miasta WARSZAWA W BUDOWIE 2
- 2009 WARSZAWA W BUDOWIE. Zwiastun festiwalu projektowania

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie prezentuje najnowsze zjawiska w sztuce, architekturze, fotografii i projektowaniu. Istnieje od 2005 roku. Od zakończenia czteroletniej umowy najmu pawilonu Emilia w maju 2016 roku organizuje wystawy w tymczasowej siedzibie przy ulicy Pańskiej. Od 21 września do 30 października 2016 prezentowany jest tu program „Na końcu języka. Performans i wojna słów”. Muzeum jest inicjatorem festiwalu WARSZAWA W BUDOWIE, współorganizatorem Parku Rzeźby na Bródnie oraz sprawuje opiekę nad Domem Zofii i Oskara Hansenów w Szuminie. Organizuje również wystawy poza Polską. W marcu 2017 roku zostanie otwarta dodatkowa przestrzeń wystawowa Muzeum nad Wisłą – na przedłużeniu ulicy Lipowej, obok Centrum Nauki Kopernik i Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego.

Muzeum Warszawy zostało powołane w 1936 roku. Jego siedzibą główną jest 11 zabytkowych kamienic przy Rynku Starego Miasta, wpisanych od 1980 roku na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Muzeum Warszawy to także 9 oddziałów, w tym Muzeum Warszawskiej Pragi, Centrum Interpretacji Zabytku i Muzeum Drukarstwa. Od

80 lat misją Muzeum Warszawy jest gromadzenie, przechowywanie, opracowywanie i udostępnianie zbiorów związanych z Warszawą. Prowadząc działalność wystawienniczą, badawczą, wydawniczą, edukacyjną oraz kulturalną, muzeum towarzyszy odbiorcom w poznawaniu fenomenu Warszawy. Od 2014 roku trwa projekt OdNowa, obejmujący modernizację, konserwację i digitalizację zabytkowych siedzib muzeum, a także realizację nowej wystawy głównej. Na uroczyste otwarcie Muzeum Warszawy w nowej odsłonie zapraszamy w maju 2017 roku.

Instytut Architektury – organizator wystawy i partner tegorocznej edycji festiwalu WARSZAWA W BUDOWIE zajmuje się propagowaniem bezinteresownego myślenia na temat przestrzeni poprzez promowanie edukacji architektonicznej, popularyzację architektury nowoczesnej, organizowanie interdyscyplinarnych wystaw o architekturze i działalność wydawniczą. Założony w 2011 roku w Krakowie IA wspólnie z Muzeum Narodowym w Krakowie zorganizował wystawy: „Za- mieszkanie 2012. Miasto ogrodów, miasto ogrodzeń” (2012) i „Reakcja na modernizm. Architektura Adolfa Szyszko-Bohusza” (2013). W 2014 roku kuratorzy z Instytutu Architektury we współpracy z Jakubem Woynarowskim przygotowali pokaz „Impossible Objects” w Pawilonie Polskim na Biennale Architektury w Wenecji.

KONTAKT DLA MEDIÓW

Arletta Wojtala
Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie
Arletta.Wojtala@artmuseum.pl
tel. 535 500 552

Magdalena Skrętkowicz
Muzeum Warszawy
Magdalena.Skretkowicz@muzeumwarszawy.pl
tel. 606 384 638

Marta Karpńska
Instytut Architektury
m.karpinska@instytutarchitektury.org
tel. 602 455 588